

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาและวิเคราะห์รายละเอียดมาทั้งหมด พบว่าปัญหาของอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ในปัจจุบันได้ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น และมักจะก่อให้เกิดความเสียหายมหาศาล โดยที่ไม่ได้มุ่งเน้นไปที่ข้อมูลทางดิจิทัลเพียงอย่างเดียว การกระทำความผิดบางอย่างอาจทำให้เกิดความเสียหายทางด้านร่างกายด้วย ซึ่งการกระทำความผิดในรูปแบบใหม่นี้ผู้กระทำความผิดสามารถกระทำความผิดได้จากทั่วทุกมุมโลก ประเทศใดประเทศหนึ่งจึงไม่อาจดำเนินการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ได้โดยลำพัง ทำให้นานาประเทศจำเป็นต้องดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อให้มีการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์นี้ สภายุโรป (Council of Europe) เองก็เป็นองค์กรหนึ่งที่ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว โดยมีบทบาทอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหานี้ที่มีความสำคัญ คือความไม่สอดคล้องกันของกฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ทำให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นไปได้ยาก เนื่องจากไม่มีนิยามที่ชัดเจน ซึ่งถือเป็นข้อบกพร่องอย่างหนึ่งของกฎหมายสารบัญญัติภายในประเทศ แต่อุสัญญานี้ได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยได้กำหนดมาตรการทางสารบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดนิยามที่ชัดเจนของการกระทำความผิด 9 ฐาน เป็นอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ความผิดที่กำหนดได้แก่ ความผิดที่กระทำต่อความลับความเที่ยงตรงและความมีอยู่ของข้อมูลคอมพิวเตอร์และระบบคอมพิวเตอร์ ได้แก่ การเข้าถึงโดยมิชอบ การดักจับข้อมูลโดยมิชอบ การแทรกแซงต่อข้อมูล การแทรกแซงต่อระบบ การนำสิ่งที่ได้จากคอมพิวเตอร์ไปใช้ในทางมิชอบ ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ได้แก่ การกระทำความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลงเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ความผิดในการใช้คอมพิวเตอร์ในการฉ้อโกง ความผิดเกี่ยวกับเนื้อหา ได้แก่ การกระทำที่เป็นความผิดเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจารเกี่ยวกับเด็ก ความผิดเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์และสิทธิที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การละเมิดลิขสิทธิ์และสิทธิที่เกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์

อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์นี้เป็นอาชญากรรมรูปแบบใหม่ มาตรการในการสืบสวนสอบสวนรูปแบบเดิมจึงไม่เหมาะในการที่จะใช้ปราบปรามอาชญากรรมประเภทนี้ ถือเป็นข้อบกพร่องอย่างหนึ่งของกฎหมายสารบัญญัติ ซึ่งอนุสัญญาก็ได้มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเนื่องจากพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นจากอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์นั้นอาจเกิดการสูญหายหรือถูกทำลายได้โดยง่าย และพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นอาจอยู่ในทั่วทุกมุมโลก การดำเนินมาตรการเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนที่เพียงพอต่อการดำเนินการปราบปรามอาชญากรรมทาง

คอมพิวเตอร์ โดยการดำเนินการดังกล่าวต้องมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและลงโทษได้ ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล รวมถึงเสรีภาพของประชาชนในประเทศด้วย ซึ่งอนุสัญญาได้กำหนดมาตรการทางสบัญญัติในการสืบสวนสอบสวนเพื่อให้สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและสามารถลงโทษได้ การนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ อนุสัญญาได้มีการกำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติที่เน้นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเท่าทันกับการกระทำความผิดซึ่งเป็นวิธีการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติมจากวิธีการเดิม ไม่ว่าจะเป็น การเข้าเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือการออกคำสั่งให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่ทำหน้าที่เก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์ส่งข้อมูลดังกล่าวให้หน่วยงานที่มีหน้าที่สืบสวนสอบสวน การค้นและยึดข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ การรวบรวมเนื้อหาของข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรือแม้กระทั่งการดักจับข้อมูลที่เป็นเนื้อหา ซึ่งมาตรการต่างเหล่านี้จะสามารถทำให้การสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับความผิดอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์นั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

และสิ่งที่ประชาคมโลกต่างเห็นพ้องต้องกันว่าการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ที่ได้ผลและก่อให้เกิดประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ การพัฒนาหลักความร่วมมือระหว่างประเทศให้มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นกรณีการให้ความช่วยเหลือในทางอาญา การส่งผู้ร้ายข้ามแดน และการกำหนดเขตอำนาจศาลไว้เพื่อแก้ปัญหาเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ประสิทธิภาพในการดำเนินการทางด้านความร่วมมือระหว่างประเทศจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อหลักการดำเนินมาตรการดังกล่าวต้องมีความสอดคล้องและไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ อนุสัญญาได้กำหนดมาตรการทางด้านความร่วมมือที่ดีมีความรวดเร็ว เหมาะสม และมีประสิทธิภาพที่เพียงพอต่อการจัดการกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ได้ รวมถึง การกำหนดให้มืองค์กรหรือหน่วยงานที่มีความรู้ความสามารถเพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงาน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการติดต่อสื่อสารในการให้ความร่วมมือระหว่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการส่งผู้ร้ายข้ามแดน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะช่วยให้ความร่วมมือดังกล่าวเกิดเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นและสามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้

ทั้งนี้ อนุสัญญายังได้กำหนดให้มืองค์กรที่มีเครือข่าย 24 ชั่วโมง และตลอด 7 วันในสัปดาห์ เพื่อความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับมาตรการในการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญา ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือโดยทันทีเพื่อวัตถุประสงค์ในการสอบสวนหรือการดำเนินคดีต่อความผิดทางอาญาเกี่ยวกับระบบและข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือเพื่อการรวบรวม

พยานหลักฐานในรูปอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงวิธีการในการระงับข้อพิพาทหากเกิดการกระทำ ความผิดเกี่ยวเนื่องกับเขตอำนาจศาลของหลายประเทศ หรือความผิดดังกล่าวที่เกิดขึ้นใน ลักษณะของการกระทำความผิดข้ามประเทศ

ซึ่งในส่วนของ การดำเนินการในประเทศไทยที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์นั้นได้ดำเนินการในมิติทางด้านต่างๆ เพื่อต่อสู้กับปัญหา อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ดังนี้ มิติด้านนิติบัญญัติ ประเทศไทยได้มีการบัญญัติกฎหมาย เกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ที่สำคัญคือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มิติด้านการบริหาร ประเทศไทยได้มีการจัดตั้งหน่วยงานและ องค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแล เกี่ยวกับความปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่าย ซึ่งองค์กร หลักที่สำคัญ คือ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ศูนย์ประสานงานการรักษา ความปลอดภัยคอมพิวเตอร์ประเทศไทย สำนักเทคโนโลยีและศูนย์ข้อมูลการตรวจสอบและ สำนักคดีเทคโนโลยีและสารสนเทศ และศูนย์อาชญากรรมทางเทคโนโลยี มิติด้านตุลาการ ถึงแม้ประเทศไทยจะไม่ปรากฏความเคลื่อนไหวบทบาททางด้านตุลาการมากนักแต่ในอนาคตเมื่อ เกิดการกระทำ ความผิดในรูปแบบใหม่นี้มากขึ้น องค์กรทางด้านตุลาการก็อาจให้ความสนใจใน การพัฒนาบทบาทดังกล่าว และรวมถึงมิติทางด้านอื่น ไม่ว่าจะเป็น มิติด้านเทคโนโลยี มิติด้าน สังคม เป็นต้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษารายละเอียดทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ประเทศไทยควรมีการพิจารณาเพื่อดำเนินการในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา การ ดำเนินการดังกล่าวจะสะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยเองได้ตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นจากการก่อ อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์เพียงใด และยังสะท้อนให้เห็นอีกว่าประเทศไทยพร้อมที่จะให้ความ ร่วมมือระหว่างประเทศหากเกิดอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ในลักษณะข้ามประเทศเกิดขึ้น ซึ่ง จะเห็นได้ว่าหลายปีที่ผ่านมาประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วนั้น ได้ให้ความสำคัญ กับการออกกฎหมายความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ เพื่อกำหนดสิทธิในการใช้ และการเข้าถึงซึ่งระบบคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต และกฎหมายดังกล่าวที่หลายประเทศได้ทำ การบัญญัติขึ้นมานั้นต่างมุ่งหมายให้มีแนวทางในการปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อลด ปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ไปในทางที่ผิด หรือใช้ในการก่ออาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์

ทั้งนี้ ประเทศไทยเองเมื่อได้มีการออกพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 แล้วก็สามารถกล่าวได้ว่าประเทศไทยก็มีกฎหมายที่สอดคล้องกับนานาชาติอารยประเทศ แต่การพิจารณาเข้าเป็นภาคีจะส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และ ทั้งนี้ ประเทศไทยยังได้รับการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาทางกฎหมาย นโยบายและเทคโนโลยีที่สำคัญซึ่งเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์และการรวบรวมพยานหลักฐานในรูปของอิเล็กทรอนิกส์ที่อาจเกิดขึ้นจากการปรึกษาหารือกันตามบทบัญญัติอนุสัญญาซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยสามารถพัฒนามาตรฐานกฎหมายให้เท่าทันกับเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น

ประเทศไทยควรให้ความสำคัญกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยเร่งดำเนินการพิจารณาให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อให้สอดคล้องกับการใช้อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนที่เกิดขึ้นใหม่จากบทบัญญัติในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ซึ่งถือเป็นการยกระดับความพร้อมทางด้านหลักเกณฑ์ในการรักษาความลับ

ประเทศไทยควรแสวงหารอบและนโยบายที่เอื้อให้ประเทศสามารถร่วมมือในการสืบหาและดำเนินการคดีต่ออาชญากรที่กระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ไม่ว่าจะเป็น ความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรมระหว่างประเทศ ต้องหาวิธีเพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น การจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานเฉพาะที่สามารถตอบสนองปัญหาตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งองค์กรดังกล่าวต้องสามารถประสานงานทั้งทางด้านเทคนิคและกฎหมายได้ ทั้งนี้ รวมถึงการปรับปรุงรูปแบบการทำงานเดิมซึ่งส่วนใหญ่เป็นระบบขั้นตอนของทางราชการที่ต้องใช้เวลาในการดำเนินการมากซึ่งอาจให้ความช่วยเหลือไม่ทันท่วงที

ประเทศไทยควรหามาตรการยกระดับความพร้อมในด้านต่างๆ โดยเฉพาะความสามารถในการตรวจพบการกระทำความผิด การแสวงหาและเก็บรวบรวมพยานหลักฐานที่อยู่ในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนความพร้อมในการดำเนินคดีและความพร้อมในการกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณารับฟังพยานหลักฐานที่อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เกิดจากการแสวงหาข้อมูลอย่างรวดเร็วดังกล่าว

ประเทศไทยควรจัดให้มีระบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีและความรู้ทางเทคโนโลยี การพิสูจน์พยานหลักฐานที่อยู่ในรูปข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ มาตรฐานของนานาชาติเกี่ยวกับการพิสูจน์พยานหลักฐาน รวมถึงอุปกรณ์ที่จำเป็น ตลอดจนให้การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน อัยการ ผู้พิพากษา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยต้องมีการถ่ายทอดความรู้อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถดำเนินมาตรการและบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเทศไทยควรส่งเสริมให้บริษัทเอกชนที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการให้บริการทางเทคโนโลยีให้เข้ามามีบทบาทอย่างแท้จริงในการร่วมมือป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์